

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Eldeki programın en dikkat çekici yanı ekonomiye kısa dönemde bir iyileştirme sağlamaktan çok ona uzun vadede yapısal bir dönüştürüm gerçekleştirmeyi hedef almasıdır. Kısacası elimizdeki ekonomik değil siyasal bir programdır.

Bu programın arkasında eğer mutlaka aranacaksa gene küreselleşmenin ve AB'nin etkisini aramak da bu aşamada yararlı ve anlamlıdır. Çünkü, yalnız bu çalışma değil mesela ondan bağımsız olarak şu sıralarda Meclis'e sunulan 'İhale Yasası' da aynı mantığı, yani AB'yle bütünleşme ve ona uyarlanmayı öngörüyor. Böylece, aslında siyaseti dönüştürmeyi öngören ve ekonomiyi de o yoldan ele almayı düşünen bir yaklaşım var karşımızda. Şimdi soru şu: Bu işten bir sonuç çıkar mı? Bu program 'yatar' mı?

Çıkıp çıkmayacağına dönük spekülatif bir yanıt vermekten ziyade şunu bilertmek gerekiyor ki, bu anlayışın kendisine hedef seçtiği dönüşümü Türkiye yaşamak zorundadır ve öylelikle de ekonomiyle -siyaset arasındaki bağları koparmak kaçınılmazdır. Eğer bu

Bu program 'yatar' mı?..

sürecin öngördüğü bütün yasalar gerçekleştirilirse, siyaset, devletin tekelinde bulunan rantları ele geçirmek ve belli bir kesime akıtmaktan çıkacaktır. Bankalar Yasası, İhale Yasası bu nedenle önemlidir. Çünkü, her iki sektör de bugün siyasetin kontrol ettiği dolayısıyla da siyaseti kontrol eden sektördür ve siyasal kirlenme, çarpıklık bu alanlarda iç içe geçmiş ilişkilerin sonucudur. Fakat, yapısal değişim sadece bu kadarla sınırlı görülmemek gerekir. Aynı şekilde tarımın çarpık finansmanı, köylülüğün o yoldan devam ettirilmesi de bu çerçevede ele alınmalıdır. O arada özellikle iç borçlanmanın siyasal yanı da düşünülmelidir. Bugün 'rant ekonomisi' ve onun bütün açılımları Türk ekonomisini kuşatan herhalde en önemli darboğazlardan birisidir. Büyük servetin ve bütün rant gelirlerinin vergilendirilmesi ya da vergilendirilmesi bu işlerin bam telini meydana getiriyor. Buna bir de küçük ve orta boy işletmelere kaynak aktarımı meselesi katılınca işin boyutları ortaya çıkıyor.

Program bunların önemli bir bölümünü hiç ele almıyor. Dolayısıyla 'yapısal dönüşüm' iddiası son derecede sınırlı; fakat, o kadarı bile ciddi bir sorunla karşı karşıya: Bugün, hükümeti oluşturan üç parti, üç farklı kesimin temsilcisidir. Onların bir araya gelip

çıkacakları yasalarla oluşturacağı yeni düzen önce onları siyasal planda güç duruma sokacaktır. Bu öyle garip bir nokta ki, hükümet berbat ettiği işlerden sonra kurtuluşunu bu programa bağlamış görünüyor, fakat öbür taraftan da bu programı uyguladığı takdirde kendisini siyasal düzlemde yok olmaya mahkûm edeceğini gün gibi görüyor. O nedenle, istediği kadar arkasında tam bir siyasal destek var desin, hükümet bu programa orta vadede sahip çıkmayacaktır; kendi mantığı içinde çıkamaz da. Kaldı ki, programın özellikle makro dengeleri henüz ifade etmemesi bir rastlantı değil. Tersine, bilinçli bir seçim; çünkü, o dengeler ancak bu programa destek verilip kabul gösterildikten sonra belli olacak, program siyasal olmaktan ekonomik olmaya ancak o zaman dönüşecektir. Fakat, göreceksiniz, doğrudan doğruya hükümet ortakları, şöyle ya da böyle, bu programa kısa bir süre sonra itiraz etmeye, onu budamaya başlayacak, yol ayrımına gelinecektir. Toplumsal taban ve sınıf desteğine dayanmayan her programın akıbeti budur. Her şey şu sırada bacayı sarmış bulunan yangının biraz sönmesini bekliyor...

Türkiye, şöyle ya da böyle bu deveyi gütmek zorundadır. İş, onun nasıl yapılacağıdır.